

Prosjektplan

Besøksstrategi for Nærøyfjorden landskapsvernområde, Bleia-Storebotnen landskapsvernområde, Nordheimsdalen naturreservat, Bleia naturreservat og Grånosmyrane naturreservat

Handsaming i Nærøyfjorden verneområdestyre på møte den 02.12.2016

Innhald

Målsetting og forventningar til prosjektet	3
Formål, bakgrunn og forventningar	3
Føremål	3
Bakgrunn	3
Kva er ein besøksstrategi.....	4
Prosjekt mål.....	4
Målgrupper.....	4
Kunnskapsgrunnlag	5
Interessentar og målgruppe	7
Metodikk og medverknad	7
Organisering og roller	7
Prosjektansvarleg	7
Styringsgruppe.....	7
Prosjektleder.....	7
Prosjektmedarbeidar	8
Referansegruppe	8
Ressurspersonar/organisasjonar	8
Tidsplan og milepælar for arbeidet	8
Budsjett og finansiering.....	9
Kritiske suksessfaktorar.....	9

Målsetting og forventningar til prosjektet

Formål, bakgrunn og forventningar

Føremål

Føremålet med å utarbeida ein besøksstrategi er å få ein samla besøksforvaltning for verneområda i Nærøyfjordområdet. I besøksforvaltninga skal ein sikra at naturverdiane og kulturverdiane i verneområda vert tatt vare på, samtidig som områda skal kunne brukast til aktiv landbruksdrift og friluftsliv. Det skal vidare leggjast vekt på ei betre oppleving for dei besøkjande i verneområda. Samla sett kan dette gje auka moglegheit for verdiskaping for lokalsamfunna i og rundt verneområda.

Bakgrunn

Klima- og miljødepartementet har sett som krav at alle verneområde i Norge skal ha utarbeid besøksstrategi for område innan 2020. Miljødirektoratet har utarbeid ein rettleiar for besøksforvaltning i norske verneområde. I rettleiaren er det sagt korleis forvaltningsmyndigheita skal bruka besøksforvaltning som verktøy i ein strategisk og god forvaltning av verneområda for at opplevinga for dei besøkjande og den lokale verdiskapinga skal verta størst mogleg, samtidig som forståinga for vernet aukar og verneverdiane vert ivaretatt.

I fylgje vedtektene til verneområdestyret, skal styret utarbeida besøksstrategi for verneområda som del av forvaltningsplanen, eller som vedlegg til forvaltningsplanen. Forvaltningsplan for verneområde i Nærøyfjorden er utarbeidd som eit plandokument for verdsarvområdet Vestnorsk fjordlandskap (VNF) delområde Nærøyfjorden, der verneområda er ein viktig del av planen. Verneområda utgjer om lag 96 % av verdsarvområdet delområde sør. Planen var godkjent i 2008. I forvaltningsplanen er reiseliv og friluftsliv omtalt i eigne kapittel der problemstilling rundt bruk og vern er diskutert. Problemstillingane i forvaltningsplanen vil vera eit godt grunnlag å starte arbeidet med besøksstrategi på.

Merkevarestrategien for verneområde i Norge skal takast i bruk i alle verneområde. Den nasjonale målsetjinga for merkevarestrategien er fleire besøkjande, større verdiskaping og god forvaltning av naturverdiane. Det skal vera ein felles visuell profil for alle aktørane under merket. Besøksforvaltning og besøksstrategi skal sikra ei god iverksetjing av merkevarestrategien og den visuelle profilen. Det skal vera med å sikra høg kvalitet i informasjon og tilrettelegging.

For å få ein god besøksforvaltning, må verneområda sjåast i samanheng med områda rundt verneområda. Det er difor viktig med godt samarbeid med forvaltningsmyndigheitene utanfor verneområda. Verdsarvrådet for Vestnorsk fjordlandskap har starta opp arbeidet med ein besøksforvaltningsplan som ein samfunnsplan i kommunane med areal i verdsarvområdet med innfallsportar. Prosessen med besøksstrategi bør ha tett samarbeid med dette prosjektet for å få ein god og heilskapleg besøksforvaltning for både verneområde og verdsarvområdet. Med godt samarbeid vil me få godt utbytte av at desse to prosjekta går samtidig. Det er innhenta mykje god kunnskap gjennom gjesteundersøking, verdiskaping frå ulike typar reiseliv på stadnivå, ressurskartlegging i bygdamøte, landskapsanalyse og samhandling med lokal og regional forvaltning.

Nærøyfjorden og strendene der er det området som har dei høgaste besøkstala og størst belastning på naturverdiane. Det kjem fram i forvaltningsplanen, i utkast til landskapsanalyse, gjennom utførte gjesteundersøkingar og innspel på bygdamøte. Gjennom desse rapportane og undersøkingane har vi ei grov oversikt over arealbruk og utfordringar som fordrar hastetiltak. Dette fjordområdet vil verta prioritert som fyrste tiltaksområdet i besøksstrategien. Område med mindre besøkstal vil vurderast i siste del av prosessen med besøksstrategien (nærmare 2020).

Kva er ein besøksstrategi

I rettleiaren for besøksstrategi i norske verneområde vert det lagt fylgjande definisjon til grunn:

Besøksforvaltning. *Å legge til rette for og styrke bruken av en nasjonalpark slik at opplevelsen for de besøkende og den lokal verdiskapingen blir størst mulig, forståelsen for vernet økes og verneverdiene ivaretas.*

Besøksstrategi. *En besøksstrategi er en plan for hvordan forvaltningsmyndigheten vil gjennomføre besøksforvaltningen for verneområdet. Besøksstrategien skal vise hvilke tiltak (informasjon, fysisk tilrettelegging, sonering, oppsyn etc.) som er nødvendige for å balansere verneverdiene, slik at en oppnår størst mulig nytte for alle tre interesser.*

Prinsipp. *Dersom det er motstridene målsettinger mellom ivaretagelse av verneverdiene, tilrettelegging for de besøkende og lokal verdiskaping, skal ivaretagelse av verneverdiene tillegges størst vekt.*

Prosjekt mål

- Ivareta verneverdiene og auka kunnskapen om verneverdiene i området
- Auka aksept og kunnskap om verneområda og verneverdiene hjå innbyggjarar, reiselivsverksemdene og dei besøkjande
- Utvikla visjonar og mål for ulike område
- Legga til rette for betre samhandling mellom reiselivsverksemdene, destinasjonselskapa og forvaltningsmyndigheita
- Ta i bruk merkevarestrategien for verneområde i Norge, og samordne formidlinga med verdsarvområdet.
- Legge til rette for moglegheit for auka verdiskaping i tilknytning til verneområda.
- Tilrettelegging med informasjon og fysiske tiltak for å ta vare på verneverdiene og gje dei besøkjande betre opplevingar. Tiltaka startar fyrst i område med høge besøkstal.

Målgrupper

Målgruppene for besøksstrategien er lokalbefolkninga, besøkjande, reiselivsverksemdar og anna næringsliv, destinasjonsselskapa og kommunal forvaltning.

Kunnskapsgrunnlag

Eit viktig grunnlag for utarbeiding av besøksstrategien er kunnskap om verneverdiane, reiselivsnæringa og dei besøkjande. Kulturlandskapet er ein del av verneføremålet. Tradisjonell landbruksdrift er viktig og avgjerande for å ta vare på jordbrukskulturlandskapet, og kunnskapen om landbruksnæringa vil vera eit viktig kunnskapsgrunnlag.

Tema	Omtale	Status	Ansvar
Brucarundersøking i område med tilrettelagte turstiar	Kartlegging med spørjeskjema i sjølvregistreringskasser . Ferdselsteljarar	Gjennomført ferdselsteljing Brekkestien og Stigen. Ikkje gjennomført for andre område	SNO (ferdselsteljar), verneområdeforvaltar
Gjesteundersøking	Gjesteundersøking i regi av VNF	Rapport i 2016	Prosjektleiar besøksforvaltning VNF
Sårbarheitsanalyse for område med høgt besøkstal	Område er plukka ut på bakgrunn av gjesteundersøking, grendamøte og kjennskap til område	Rapport 01.12.2016	Verneområdeforvaltar . Tenestekjøp NINA
Erosjonsskadar i fjorden	Kartlegge erosjonsskade langs strendene i Nærøyfjorden	Pågåande	SNO, verneområdeforvaltar
Sårbarheitsanalyse potensielle turmål i sårbare område	Vurdera kva område som er potensielle nye turmål, og om område er sårbare for ferdsel	Ikkje starta	SNO, verneområdeforvaltar
Kartlegging av kulturminne	Vurdera trong for kartlegging av kulturminne utover restaureringsplan og kulturminneplanar som er utarbeidd. Trong for skjøtsel? Trong for informasjon?	Ikkje starta	Verneområdeforvaltar , Fylkeskommunane, kommunane
Kartlegging av kulturlandskapet og viktige beiteområde	Kulturlandskapet er ein viktig del av verneføremålet. Mange av områda er kartlagt i samband med skjøtelsplan. Det må vurderast om det er område som treng meir kartlegging, eller planar som må evaluerast	Skjøtelsplanar. Pågåande arbeid	Verneområdeforvaltar Prosjektleiar besøksforvaltning VNF
Landskapskvalitetar og landskapskarakter	Vurderer bruk av område vs. Opplevingskvalitetar og tilretteleggingsgrad	Landskapsressursanalyse , pågår	Verneområdeforvaltar Prosjektleiar besøksforvaltning VNF
Oversikt tilrettelegging for	Oversikt over typar bruk, omfang,	Opplysingar i forvaltningsplan,	Verneområdeforvaltar Prosjektleiar

friluftsliv	eksisterande tilrettelegging og informasjonskilt	verneområdelogg	besøksforvaltning VNF SNO
Naturfagleg kunnskap	Oversikt tilgjengelege rapportar og registreringar. Avdekka manglande kunnskap	Starta	Verneområdeforvaltar SNO

Interessentar og målgruppe

Det er mange aktørar i forvaltninga av norsk natur og verneområda. I arbeidet med besøksstrategien er det viktig å få flest mogleg av interessentane med i arbeidet. Det er aktørar både i det private og offentlege. Besøksstrategien vil verta betre, og fleire vil få eigarskap til den dersom prosessen med utarbeiding av planen er god, og dei ulike interessentane vert ivaretekne. I prosessen med besøksforvaltningsplanen til verdsarvrådet er både private og offentlege aktørar involvert i arbeidet, og det vil vera naturleg å samordne deltaking i desse to prosjekta. I tillegg vil det vera tett samarbeid med verneområdeforvaltninga i Geirangerfjordområdet, som er delområde nord i verdsarvområdet.

Interessentar i arbeidet med besøksstrategi vil vera:

- Kommunane Aurland, Lærdal, Vik og Voss
- Statens naturoppsyn
- Grunneigarar og rettshavarar i verneområda
- Villreinnemnd
- Aurland hamnevesen
- Verdsarvrådet for Vestnorsk fjordlandskap
- Nærøyfjorden verdsarvpark
- Aurland og Lærdal Fjellstyre
- Reiselivsaktørar og næring- og reiselivsorganisasjonar
- Turlaga
- Frivillige organisasjonar innan jakt, fiske, friluftsliv og naturvern
- Fylkesmenn og fylkeskommunar i Hordaland og Sogn og Fjordane
- Ulike faginstitusjonar

Metodikk og medverknad

I arbeidet med besøksstrategi for Nærøyfjorden vil det vera viktig med godt samarbeid med besøksforvaltningsplanen for verdsarvområdet med innfallsportar. Det er gjennomført fleire bygdamøte der forvaltar har delteke som representant for verneområdestyret. Besøksstrategien vil bygge vidare på dette arbeidet og samordne møteaktivitet der det er naturleg. Medverknad vil verta gjennomført på fylgjande måte:

Medverknad frå lokalsamfunn (grendamøter)

Eigne temamøte med spesielle grupper; gardbrukarar, friluftsgesellskapet

Involvering av reiselivet (verksemder og eller destinasjonsselskap), båtverksemnder med ferdsel på fjorden

Deltaking i prosjektgrupper saman med besøksforvaltningsprosjektet.

Organisering og roller

Prosjektansvarleg

Nærøyfjorden verneområdestyre

Styringsgruppe

Nærøyfjorden verneområdestyre

Mandat: overordna ansvar for prosjektet og prosjektresultat

Prosjektleder

Verneområdeforvaltar Anbjørg Nornes

Mandat: ansvarleg for gjennomføring og utarbeiding av besøksstrategi, sekretær for styringsgruppa.

Prosjektmedarbeidar

Statens naturoppsyn v/Kristoffer Ullern Hansen

Mandat: bidra i arbeidet med utarbeiding av besøksstrategi og det som vert levert. Bidra aktivt med innspel i prosjektarbeidet, og rapportera framdrift og ressursbruk i forhold til dei ulike aktivitetane i prosjektet.

Referansegruppe

- Fagleg rådgjevande utval for Nærøyfjorden verneområdestyre
- Administrativt kontaktutval for Nærøyfjorden verneområdestyre
- Hanne Lykkja, prosjektleiar besøksforvaltningsplan for verdsarvområdet Vestnorsk fjordlandskap, Mandat: delta i drøftingar og gje innspel slik at arbeidet som vert gjort er relevant, fagleg forankra og rett prioritert i forhold til prosjektmålet. Prosjektleiar for besøksforvaltningsplanen vil og ha ei aktiv rolle for å samordne desse to prosjekta, tilsvarande rolle som verneområdeforvaltar har i besøksforvaltningsprosjektet til VNF.

Ressurspersonar/organisasjonar

Miljødirektorat

Fylkesmennene i Hordaland og Sogn og Fjordane

Kulturavdeling hjå fylkeskommunen i Hordaland og Sogn og Fjordane

Tidsplan og milepælar for arbeidet

Aktivitet/Milepælar	Tidsplan	Ansvarleg	Gjennomførar
Vedta prosjektplan	02.12.2016	Verneområdestyret	Forvaltar, verneområdestyre
Sårbarheitsvurdering	01.02.2017 – 31.12.2018	Forvaltar	Forvaltar, SNO, fagmiljø
Erosjonsskadar i Nærøyfjorden, naturområde og kulturminne	01.02.2017 – 01.12.2018	Forvaltar	SNO, fagrapport
Kulturminne/kulturlandskapskartlegging	01.06.2017 – 01.06.2019	Forvaltar	Forvaltar, SNO, fylkeskommunane, kommunane, prosjektleiar besøksforv.
Brukarundersøking turstiar	01.03.2018 – 01.12.2019	Forvaltar	Forvaltar, SNO, prosjektleiar besøksforv.
Samanstilling av kunnskap om området	01.03.2017 – 31.12.2018	Forvaltar	Samarbeid med SNO og ulike fagmiljø
Gjennomføra lokal møter	01.02.2017 – 31.12.2017	Forvaltar	Samarbeid med prosjektleiar besøksforv.
Medverknad i forhold til ulike interessegrupper	01.06.2017 – 31.12.2019	Forvaltar	Samarbeid med SNO og prosjektleiar besøksforv.
Moglegheitsstudie	01.01.2018 – 31.12.2019	Forvaltar	Fagmiljø, prosjektleiar

			besøksforv.
Formidlingsplan	2017 – 01.11.2020	Forvaltar	Samarbeid med SNO og verdsarvrådet
Lage tiltaksplan	01.01.2018 – 01.11.2020	Forvaltar	
Prosjektera og gjennomføre tiltak	01.08.2017 – 01.11.2020	Forvaltar	Samarbeid med SNO og verdsarvparken

Budsjett og finansiering

Aktivitet/tiltak	2017	2018	2019	2020
Erosjonsskade	300 000			
Sårbarhetsanalyse		100 000		
Kulturminnekartlegging		50 000		
Brukarundersøking stiar		50 000		
Supplerande kunnskapsinnhenting		30 000		
Møte med organisasjonar og næringsliv	5 000	10 000	10 000	
Konferanse besøksforv.		50 000		50 000
Moglegheitsstudie Planoppstart, fagmøte koord. besøksforv.	10 000		100 000	
Formidlingsplan, koord. besøksforv.	oppstart	50 000		
Utbetring eksisterande teltplassar	50 000			
Tilrettelegging innfallsportar og reisemål/turmål		100 000	300 000	800 000
SUM	355 000	440 000	415 000	850 000

Kritiske suksessfaktorar

- Innhenting av tilgjengeleg og ny kunnskap om området innafor tilgjengelege ressursar (personell og økonomisk)
- Forankring og deltaking frå reiseliv og lokalsamfunn
- Informasjonsflyt i prosjektet og mellom besøksforvaltningsprosjekta
- Finansiering av tiltak